

**Vabariigi Valitsuse 7. märtsi 2019. a määruse nr 21
„Maksukohustuslaste registri põhimäärus“
muutmise määruse eelnõu seletuskiri**

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse maksukorralduse seaduse § 17 lõike 1 alusel, millise sätte kohaselt maksukohustuslaste registri (edaspidi *MKR*) asutab ja selle põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus. Sama seaduse § 17 lõike 3 järgi on MKR-i vastutav töötleja Maksu- ja Tolliamet (edaspidi *MTA*).

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 7.märtsi 2019. a määrust nr 21 „Maksukohustuslaste registri põhimäärus“ 1. märtsi 2024. a redaktsioonis RT I, 29.12.2023, 19.

Eelnõuga tehakse muudatused MKR-i põhimääruse §-s 42, mis käsitleb riiginõuete arvestusse kaasamise rakendust. Muudatused tulenevad Riigikogu poolt 7. veebruaril 2024. a vastu võetud ja Vabariigi Presidendi poolt 12. veebruaril 2024. a välja kuulutatud asendustäitmise ja sunniraha seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusest (RT I, 20.02.2024, 1; edaspidi ka *seadus*). Seaduse kohaselt saab MTA-st Kaitseressursside Ametiga (edaspidi *KRA*) seotud sunniraha ja rahatrahvi sissenõudmise korraldaja ning võlausaldaja õiguste teostaja.

Eelnõuga MKR-i uusi alamregistreid ei looda ning seniseid alamregistreid ei kaotata¹.

Määrus on kavandatud jõustuma 1. mail 2024. a.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonna peaspetsialist Artur Lundalin (e-post artur.lundalin@fin.ee) ning MTA juriidilise osakonna õigusloome tiimi jurist Eero Kosk (e-post eero.kosk@emta.ee) koostöös MTA tulude osakonna arvestusüksuse peakasutajaga Merle Reepalu (e-post merle.reepalu@emta.ee).

Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (e-post virge.aasa@fin.ee) ning keeleliselt toimetab personali- ja õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (e-post sirje.lilover@fin.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 tehakse MKR-i põhimääruse § 42 lõikes 2 kaks muudatust ning seda tulenevalt 7. veebruaril 2024. a vastu võetud asendustäitmise ja sunniraha seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusest².

¹ Seisuga 01.03.2024 kuulub MKR-i koosseisu kokku 60 alamregistrit.

² Vt Riigikogu veebilehel <https://www.riigikogu.ee/download/7e9cddd0-9c54-4674-bc81-2b55b31d87b8>

Nimetatud seadus on suunatud KRA liitumisele MTA poolt peetava riiginõuete arvestusse kaasamise rakendusega (edaspidi *NAP*). Seadus näeb ette, et KRA-ga seotud sunniraha ja rahatrahvi haldamine antakse üle MTA-le ning sunniraha ja rahatrahvide arvestus viiakse olemasolevaid X-tee teenuste lahendusi kasutusele võttes *NAP*-i. Infovahetus nõuete edastamise ja nõude tasumise kohta muutub automaatseks. MTA-st saab KRA-ga seotud sunniraha ja rahatrahvi sissenõudmise korraldaja ja võlausaldaja õiguste teostaja.

Eelöeldust tulenevalt on põhjendatud MKR-i põhimääruses sätestatud *NAP*-i andmekoosseisu laiendamine.

Täpsemalt saab ülevaate kavandatu kohta seaduse eelnõu seletuskirjast ning eelnõud menetlenud Riigikogu riigikaitsekomisjoni koosolekute protokollidest³.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse määruse jõustumise kuupäev, milleks on – tulenevalt asendustäitmise ja sunniraha seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse § 6 lõikest 2 – 1. mai 2024. a.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei oma puutumust Euroopa Liidu õigusega.

5. Määruse mõjud

Sihtrühmad: KRA ja MTA (vähesel määral ka kohtutäiturid) ning kutsealused, kes ei täida kaitseväeteenistuse seadusest tulenevaid kohustusi ja kellele on kohustuste täitmata jätmise eest määratud sunniraha või rahatrahv.

Mõju kirjeldus: kesksel kohal on KRA nõuete tõhusam haldamine.

Muudatusega kaasneb mõningal määral lisakoormus MTA-le, kes edaspidi KRA nõudeid korraldab ja haldab. Samas väheneb muudatusega märgatavalt KRA töökoormus – näiteks nõuete sisestamisel *VERP*-i, täitmisavalduste sisestamisel *e-Täituri* infosüsteemi jmt –, sest KRA ei edasta enam nõudeid sundtäitmisele ega pea nõuete tasumise üle arvestust. Sunnirahaga seotud nõuete puhul hakatakse rakendama vabatahtliku tasumise süsteemi. See tähendab, et kõik sunnirahanõuded ei lähe automaatselt kohtutäituritele.

Nendel kutsealustel, kes ei täida kaitseväeteenistuse seadusest tulenevaid kohustusi ja kellele on kohustuste täitmata jätmise eest määratud sunniraha või rahatrahv, on edaspidi võimalik oma nõuded tasuda neile mugavamal viisil ja neile antakse tähtaeg kohustuse vabatahtlikuks täitmiseks.

Seega sunnirahade ja rahatrahvide haldamine läbi *NAP*-i parandab küll nõuete üle arvestuse pidamise kvaliteeti ning kiirendab KRA tööprotsesse ja vähendab töökoormust, kuid oluline on ka asjaolu, et uus menetlussüsteem loob isikule võimaluse saada keskne ülevaade temal

³ Vt Riigikogu veebilehel <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/2c7aebb4-0af0-4935-8616-1f5ff0d3051e/asendustaitmise-ja-sunniraha-seaduse-ja-teiste-seaduste-muutmise-seadus>

lasuvatest nõuetest, mis aitab tal planeerida nõuete tasumist nii, et sellega ei kaasneks täiendavaid rahalisi kohustusi (nt kohtutäituri tasu).

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud

Täpsemalt on kavandatava mõjusid analüüsitud seaduse eelnõu seletuskirja osas 6 (SK lk 4-7)⁴.

Kavandatavaga ei kaasne olulist majanduslikku ja sotsiaalset mõju (v.a positiivne mõju kutsealustele, kel on võimalik oma nõudeid tasuda mugavamal/säästvamal viisil), mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale, mõju regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele. Kõige eelloetletu puhul ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

6. Määruse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad tulud ja kulud

Muudatusega kaasnevad kaitseväekohustuslaste registri arendamiskulud KRA-le ja NAP-iga seotud arendamiskulud MTA-le. NAP on tarvis liidestada X-tee teenustega, mis lihtsustatult tähendab seda, et täiendatakse NAP-i nõude haldusega seotud seadistust.

KRA vaates on arendustööde kulu 19 200 eurot ilma käibemaksuta; MTA vaates – 55 000 eurot ilma käibemaksuta. KRA arendustööde teostaja on Inversion Software OÜ ning MTA puhul – Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskus (RMIT).

Muudatusega kaasneb mõningal määral lisakoormus MTA-le, kes edaspidi KRA nõudeid korraldab ja haldab. Samas väheneb muudatusega märgatavalt KRA töökoormus (näiteks nõuete sisestamisel VERP-i, täitmisavalduste sisestamisel e-Täituri infosüsteemi jmt).

Täpsemalt on kavandatavast tulenevaid tegevusi ning kulusid ja tulusid analüüsitud seaduse eelnõu seletuskirja osas 7 (SK lk 7)⁵.

Hetkel on käimas MTA ja KRA vaheline süsteemide testimine (sunnirahade, trahvide ja eelnevate nõuete migreerimise osas) eesmärgiga veenduda teabe korrektsetes liikumises uue regulatsiooni jõustudes.

7. Määruse jõustumine

Tulenevalt asendustäitmise ja sunniraha seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse § 6 lõikest 2 jõustub määrus 1. mail 2024. a.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu ei saadeta ametlikule kooskõlastusringile põhjusel, et käesoleva eelnõu mõlemad muutmiskäsud sisaldasid 2023. aasta novembris ametlikul kooskõlastusringil olnud MKR-i põhimääruse muutmise määruse eelnõus⁶, millest aga need muutmiskäsud (toonased punktid

⁴ Vt Riigikogu veebilehel <https://www.riigikogu.ee/download/946da861-dffe-4aa4-8362-7d16ed4bd2c3>

⁵ Vt Riigikogu veebilehel <https://www.riigikogu.ee/download/946da861-dffe-4aa4-8362-7d16ed4bd2c3>

⁶ Vt EIS-s <https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/0e15cb86-0acc-427e-bd93-2bd622ddf3b6>

11 ja 12) enne selle eelnõu Vabariigi Valitsuse istungile esitamist eemaldati. Vastavalt asjaomasele kooskõlastustabelile⁷:

Justiitsministeerium

Eelnõu § 1 punktid 11-12.

2.1. Teeme ettepaneku sõnastada punktis 11 kavandatud muudatus selliselt, et sõnade „või muu asja“ lisamise asemel asendada sõna „kohtuasja“ sõnaga „asja“. Sellisel juhul on hõlmatud kõik erinevad menetlused.

2.2. Kooskõlastame eelnõu § 1 punktides 11-12 sätestatud muudatused ainult tingimusel, et muudatuse aluseks võetud menetluses olev seaduse eelnõu kavandatud kujul vastu võetakse.⁸

Rahandusministeerium

ARVESTATUD

Arvestame nii märkuse 2.1 kui ka 2.2-ga.

Mainime aga, et punktidega 11–12 sätestatud muudatused võetakse käesolevast eelnõust välja ja lahendatakse tulevikus uue eelnõuga, kui on rohkem selgust küsimuses, et millal muudatuse aluseks olev seaduse eelnõu – asendustäitmise ja sunniraha seaduse ja teiste seaduste muutise seadus 340 SE (<https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/2c7aebb4-0af0-4935-8616-1f5ff0d3051e/asendustaitmise-ja-sunnirahaseaduse-ja-teiste-seaduste-muutmise-seadus>) – saab Riigikogus vastu võetud.

Lisaks sellele, et Justiitsministeeriumil on varasemalt olnud võimalus tutvuda käesoleva eelnõu muutmiskäskudega – ning JuMi poolt toonase p 11 kohta tehtud märkusega on siinselt arvestatud –, on eelmine samu küsimusi käsitlev eelnõu saadetud tutvumiseks ühtlasi Kaitseministeeriumile ja Andmekaitse Inspektsioonile.

Andmekaitse Inspektsioon andis oma 4. detsembri 2023. a kirjas nr 1.2.-4/23/3110-2 teada, et neil märkuseid ei ole ning Kaitseministeeriumilt tagasisidet ei laekunud.

Eeltoodud põhjustel leiavad eelnõu koostajad, et käesoleva eelnõu sisu veelkordseks kooskõlastamiseks vajadus puudub.

⁷ Vt EIS-s <https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/17864a20-daef-4f05-ba7b-31f8b228a58e>

⁸ Justiitsministeeriumi 29.novembri 2023.a kiri nr 8-2/7491